

5th INTERNATIONAL COLLOQUIUM OF GENEALOGY, HERALDRY, AND VEXILLOLOGY (ICGHV5)

22–23 May 2026, Vilnius, Lithuania, www.icghv.com

Theme: “The State and Noble Families:
Political, Social, and Cultural Heritage”

The Question of Kinship between Traidenis and Gediminas

Dr. Tomas Baranauskas (Lithuania)

The lecture will be delivered in Lithuanian.

Summary

The question of Gediminas' origin is one of the most complex problems of Lithuanian medieval history, interpreted at various times through legends, chronicle narratives, and later historiographical assertions. From fifteenth–sixteenth-century sources, several versions of Gediminas' origin emerged: one portrayed him as Vytenis' stableman, another as Vytenis' son, while in nineteenth-century historiography the view became established that Gediminas and Vytenis were brothers. Taking into account the late fourteenth-century Rus' poem *Zadonshchina*, which implies that Gediminas was the son of Skalmantas, it may be concluded that Vytenis - whose father was unquestionably Pukuveras-Butvydas – and Gediminas were related more distantly; they could have been no more than cousins.

However, historiography has defined Gediminas' genealogical relationship with Traidenis in contradictory ways. Some historians sought to see Traidenis as a direct predecessor of the Gediminids, yet in 1286, when Lithuania was already ruled by a representative of Gediminas' lineage, Butigeidis, during a campaign against Poland the Galician prince Lev Danilovich suddenly feared Lithuanian revenge for the murder of Vaišalgas. This raises a problem: why did Lev fear possible revenge from Traidenis' successors rather than from Traidenis himself, with whom he maintained friendly relations at the time? This would suggest that Traidenis did not belong to the Butigeidis–Gediminas lineage.

In considering Traidenis' relationship to Gediminas, one may rely on the terminology of Gediminas' letters and interpretations concerning his *progenitores* (direct ancestors), who had various political dealings with Hanseatic cities. From this it can be inferred that Gediminas had at least two ancestors who ruled Lithuania and maintained foreign relations - and such figures would have been Traidenis (1268–1281) and his successor Daumantas (1281–1285). On the basis of this interpretation, the most likely scheme of Gediminas' kinship would be that Traidenis was his maternal grandfather, and Daumantas his paternal grandfather.

CV

Tomas Baranauskas (born 12 September 1973 in Kaunas) is a Lithuanian medievalist researching the formation and development of the Lithuanian state in the 13th–15th centuries. He graduated from the Faculty of History at Vilnius University in 1998 and in 2018 defended his doctoral dissertation in the humanities at Vytautas Magnus University, entitled *The Battle of Pabaiskas in 1435: A Turning Point in the Development of Lithuanian Statehood*. He taught Lithuanian medieval history and source studies at the Lithuanian University of Educational Sciences (2008–2018) and is currently a researcher at the Lithuanian Institute of History and the Lithuanian Culture Research Institute. His main research topics include the state of Mindaugas, Lithuanian castles, Baltic tribes, and the crusades. Tomas Baranauskas is the author

of the books *The Origins of the Lithuanian State* (2000), *In Search of the Traces of the Battle of Saule* (with Gintautas Zabiela, 2016), *The Battle of Garoza: Sources and Interpretations* (2017), *The Battle of Pabaiskas: Sources and Interpretations* (2019), *Semigallia during the Period of the Crusades* (2022), as well as collections of sources, scholarly articles, and popularizing texts.

Traidenio ir Gedimino giminystės problema

Dr. Tomas Baranauskas (Lietuva).

Paskaita bus skaitoma lietuvių kalba.

Santrauka

Gedimino kilmės klausimas – viena sudėtingiausių Lietuvos viduramžių istorijos problemų, kurią įvairiais laikotarpiais aiškino legendos, kronikiniai pasakojimai ir vėlesni istoriografijos teiginiai. Nuo XV–XVI a. šaltinių susiformavo kelios Gedimino kilmės versijos: viena vaizdavo jį kaip Vytenio arklainą, kita – kaip Vytenio sūnų, o XIX a. historiografijoje įsigalėjo nuomonė, kad Gediminas ir Vytenis buvo broliai. Atkreipus dėmesį į XIV a. pabaigos rusų poemą „Uždonė“, iš kurios seka, kad Gediminas buvo Skalmanto sūnus, galima daryti išvadą, kad Vytenį, kurio tėvas neabejotinai buvo Pukuveras-Butvydas, ir Gediminą siejo tolimesnė giminystė, jie galėjo būti ne daugiau kaip pusbroliai.

Tačiau historiografijoje buvo prieštaringai apibrėžiamas Gedimino genealoginis ryšys su Traideniu. Kai kurie istorikai norėjo jį matyti tiesioginiu Gediminaičių pirmtaku, bet 1286 m., kai Lietuvą jau valdė Gedimino giminės atstovas, Butigeidis, žygio į Lenkiją metu Haličo kunigaikščio Levas Danilovičius staiga išsigando lietuvių keršto už Vaišalgo nužudymą. Tad kyla problema: kodėl Levas labiau bijojo galimo keršto iš Traidenio įpėdinių, o ne iš paties Traidenio, su kuriuo tuo metu palaikė draugiškus santykius? Tai rodytų, jog Butigeidžio-Gedimino giminei Traidenis nepriklausė.

Svarstant Traidenio ryšį su Gediminu, galima remtis Gedimino laiškų terminologija bei interpretacijomis apie jo *progenitores* (tiesioginius protėvius), kurie turėjo įvairių politinių sandorių su Hanzos miestais. Iš to galima spręsti, jog Gediminas turėjo bent du protėvius, kurie valdė Lietuvą ir palaikė užsienio santykius – o tokiais turėjo būti Traidenis (valdęs 1268–1281) ir jo įpėdinis Daumantas (1281–1285). Remiantis tokia interpretacija, labiausiai tikėtina Gedimino giminystės schema būtų ta, kad Traidenis buvo jo senelis motinos linija, o Daumantas – senelis tėvo linija.

CV

Tomas Baranauskas (g. 1973 m. rugsėjo 12 d. Kaune) – Lietuvos istorikas medievistas, tyrinėjantis Lietuvos valstybės susidarymą ir raidą XIII–XV a. 1998 m. baigė Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, o 2018 m. Vytauto Didžiojo universitete apgynė humanitarinių mokslų daktaro disertaciją „Pabaisko mūšis 1435 m. Lūžio metai Lietuvos valstybingumo raidoje“. Dėstė Lietuvos viduramžių istoriją, šaltiniotyra Lietuvos edukologijos universitete (2008-2018), šiuo metu - Lietuvos istorijos instituto ir Lietuvos kultūros tyrimų instituto mokslo darbuotojas. Pagrindinės jo tyrimų temos – Mindaugo valstybė, Lietuvos pilys, baltų gentys, kryžiaus karai. Tomas Baranauskas yra knygų „Lietuvos valstybės ištakos“ (2000), „Saulės mūšio pėdsakų paieškos“ (su Gintautu Zabiela, 2016), „Garuozos mūšis: šaltiniai ir interpretacijos“ (2017), „Pabaisko mūšis: šaltiniai ir interpretacijos“ (2019), „Žiemgala kryžiaus karų laikotarpiu“ (2022), šaltinių rinkinių, mokslo straipsnių ir populiariamųjų tekstų autorius.